

UMETNOST

52

KLIČI P ZA
POEZIJO

UMETNIŠKA SKUPINA AGGRESSIVE THEATRE, KI REŠUJE ČAST IN SLAVO GENERACIJE '80
DEJA CRNOVIČ, FOTO BORUT KRAJNC

Ko se je festival Ana Desetnica bohotil po ljubljanskih ulicah, je na Wolfovi sramežljivo zvonil starinski telefon. Čeprav je na njem pisalo »Oglasi ses, so mimoidoči ob njem raje stali in strmeli. Približno sedem jih je v polkrogu začudeno gledalo brneči telefon, dokler ga mlajša obiskovalka ni dvignila. Očitno je slovenska psiha z eno nogo v hollywoodskih filmih, kjer se na javne telefone ni pametno oglašati, saj s tem junaki ponavadi postanejo talci kakšnega pobesnelega snajperista. A na drugi strani telefona tokrat ni stal terorist, temveč agresivni teater, ki je pogumnim predvajal svojo poezijo.

Aggressive theatre je umetniška skupina, ki združuje pisano družico študentov, rojenih v 80-ih letih prejšnjega stoletja. Med njimi najdemo študente veterine, politologije, antropologije, mikrobiologije, gledališke igre, režije, umetnostne zgodovine, lesarstva, slovenistike in drugih smeri. »Smo generacija tranzicije, vsi smo šli čez tri prelomna obdobja, in to v najstniških letih, ko smo najbolj občutljivi. Seveda se to odraža v naši umetnosti. Nihče od nas ni samo pesnik ali dramatik, ne da se samo z enim načinom izraziti vsega, kar je v ozadju naše umetnosti,« pravi ANDREJ GRILC, soustanovitelj skupine. Uradno Aggressive theatre obstaja od konca lanskega leta, v tem kratkem času pa so izvedli že devet projektov, približno 20 pa jih še čaka »v predalu«.

Projekt Komu zvonil, kjer je poezija po telefonu poklicala naključne mimoidoče

»SMO GENERACIJA TRANZICIJE, VSI SMO ŠLI ČEZ TRI PRELOMNA OBDOBJA, IN TO V NAJSTNIŠKIH LETIH, KO SMO NAJBOLJ OBČUTLJIVI. SEVEDA SE TO ODRAŽA V NAŠI UMETNOSTI.«

»Živimo v agresivni družbi, nasičeni z mediji, zato je nujno, da se tudi umetnost na to odzove,« soustanoviteljica GLORJANA VEBER pojasnjuje pristop projekta Komu zvonil, kjer poezija sama izbere svojega poslušalca. »Umetnost reflektira dogajanje v družbi in po 11. septembru je agresija tista, ki diktira dogajanje po svetu. Človek v vsakem danem trenutku ne more zagotovo vedeti, da se ne bo zgodilo ne-

kaj prelomnega,« agresijo njihove poezije pojasnjuje Grilc, sicer študent veterine. Prav odnos umetnika do publike je bil središčna točka enega od njihovih projektov, (Po)kupi pesnika, ko so v lokalni Hvala za rože svojo poezijo odtrgali od publike in tudi od samih avtorjev. Tako je v eni sobi pesnik bral poezijo v televizor, ki je predvajal posnetke množice na koncertu,

pri tem pa se ni oziral na »resnično« publiko, ki ga je opazovala. V drugi sobi tudi umetnika ni bilo, ampak je bila poezija predvajana slikam skeletov in vsakdanjim uporabnim predmetom. »Osnovno vprašanje je bilo, zakaj si avtorji želijo ironizirati publiko tako zelo, da ni več važno, kdaj prideš. Ravno ta ignoranca je glavno sporočilo: nekaj se mora premakniti, da bi ljudje od umetnosti odnesli več, ne pa

da zgolj pridejo na literarni večer, se tam pokažejo in odidejo,« pravi Vebrova. Po Grilčevih besedah je bil projekt tudi odgovor na kritiko, da so literarni večeri dolgočasni, da so pesniki sami sebi namen in da sodobna družba ne potrebuje več klasičnega pristopa. (Po)kupi pesnika se odmika od publike, medtem ko zvo-neči telefoni na ulici v okviru Komu zvonil publiko izbirajo sami.

Čeprav pridevnik agresiven v imenu skupine predstavlja proaktivni pristop k reševanju neke situacije, so člani agresije vajeni tudi s strani publike. Tako naj bi stanovalci hiš v mestu kričali, kdaj bodo telefoni že nehali zvoniti, buren odziv pa so opazili tudi pri projektu *17 trenutkov pomladi*, kjer sta se moški in ženska, ločena s prozorno steno, skušala sporazumeti z znakovno govorico. Mimoidoči Američani so se zapicili v eno od nerodno izvedenih kretenj, ki naj bi pomenila »bustast«. »Napadali so nas, češ zakaj se to gremo, če ne obvladamo znakovne govorice, a mi smo želeli prikazati metaforo, kako se naglušni par skuša sporazumeti, kako je komunikacija med moškim in žensko vedno bolj nemogoča,« pojasnjuje Grilc. Američani niso bili edini, ki jih je zmotila uporaba znakovne govorice. Ko sta se igralca skušala naučiti novega sporazumevanja, so ju v mnogih relevantnih institucijah zavrnil, češ da se to ne da, da bo izpadlo groteskno in da govorico lahko uporablja le nekdo, ki to obvlada. »Nam se je zdelo čudno, da so nas ravno ljudje, ki bi si morali prizadevati, da bi čim več ljudi znalo vsaj nekaj osnovnih kretenj takšnega sporazumevanja, odvrčali od našega projekta. A na koncu je vsak od nas znal nekaj kretenj, naša inštruktorica z Zavoda Združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik pa je bila tudi zadovoljna,« pravi Vebrova.

Pisana družčina si želi v prihodnosti pristopati bolj agresivno in tako prek učinka šoka, ki ga je po njihovem mnenju kljub nasičenosti še vedno možno doseči, ljudem posredovati družbeno relevantna sporočila. V prvem projektu *Equivalentis* je Grilc na primer s postavitvijo epruвет s krvjo različnih »vrst« ljudi in živali združil umetnost in znanost. Kri moškega ali ženske je v epruveti identičnega videza. Prav tako kri HIV pozitivnega in negativnega človeka. »Stvari, ki se znanstvenikom zdijo povsem vsakdanje, lahko drugim, predvsem umetnikom, predstavljajo nekaj zelo ekstremnega, nepričakovanega. Gre za učinek šoka, s katerim dosežemo razmislek, refleksijo družbe.«

Zdi se, da je za njihovo umetnostjo veliko temačnosti, kar je verjetno posledica tega, da je skupina v najstniških letih fantazirala predvsem o slovenskih umetniških skupinah kot so OHO, Irwin in Neue Slowenische Kunst. Kam jih bo eksperiment odnesel, ne znajo napovedati, zato se tudi izogibajo bolj specifičnim oznakam. Poleti pripravljajo projekt na Golem otoku, jeseni pa multimedijško različico Deklice z vžigalicami. Vsekakor bo zanimivo videti, kaj bo generacija, ki se ji očita, da je izgubljena, pokazala družbi, ki od njih pričakuje brezskrbno potrošništvo. X

Sedemnajst trenutkov pomladi na festivalu Ana Desetnica

Dva od ustanoviteljev: Andrej Grilc in Glorjana Veber

Nastopajoči v Sedemnajstih trenutkih pomladi